

Een levenstestament kan door notarissen worden ingeschreven bij het Centraal Levenstestamentenregister (CLTR). Dit is niet verplicht. Alleen de notaris heeft inzage in het register. De VVD pleit voor toegang van rechters tot het CLTR. Wordt de praktische waarde van het

levenstestament verhoogd wanneer kantonrechters, maar bijvoorbeeld ook artsen toegang krijgen tot het CLTR? Als het aan de deelnemers van de stelling ligt, moet toegang breder worden. Hun motivatie en voorwaarden daarvoor zijn wel verschillend.

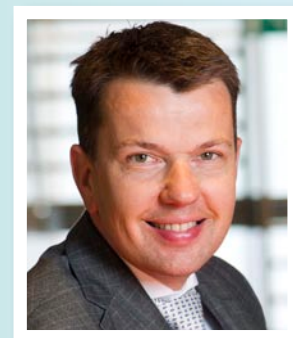
*Peter Blokland,
notaris Tilburg*

‘Het lijkt mij zeker een goed idee om artsen en kantonrechters inzage te geven in het CLTR. Ook banken trouwens, die immers moeten kunnen checken of een aan hen gepresenteerde volmacht niet later is herroepen. Net als bij “echte” testaments zal de inzage in de inhoud van het levenstestament overigens wel via de notaris moeten lopen, in die zin dat de protocolhouder moet beoordelen welke passages van de akte voor de aanvrager van belang zijn. Zo zal – los van de vraag naar de reikwijdte van de geheimhoudingsplicht van de notaris – een arts weinig kunnen beginnen

met vermogensrechtelijke beschikkingen en heeft een kantonrechter in het kader van een meerderjarigenbewind niets aan het medische deel. Op zich zou het natuurlijk ook denkbaar zijn dat vermogensrechtelijke beschikkingen en medische bepalingen in aparte “luiken” van het CLTR worden ingeschreven, maar dat lijkt me, gezien het grote aantal levenstestamenten dat inmiddels al is ingeschreven, een gepasseerd station.’

‘Ik zie het levenstestament als voorloper van het testament. De grote waarde van het Centraal Testamentenregister (CTR) heeft zich al lang bewezen. Vergelijk dit maar eens met landen waarin zo’n register niet bestaat en de rechtsonzekerheid die dat schept. Het CTR is toegankelijk na iemands overlijden en wijst de buitenwereld de weg naar de notaris die het testament onder zich heeft. Die notaris bepaalt of de betreffende persoon of instantie die om informatie vraagt, recht heeft op een afschrift van het testament. Het CTR is met andere woorden niets meer dan een verwijzing naar de notaris: de vertrouwelijke gegevens zelf (de inhoud van het testament) blijven vooralsnog verborgen. Zo werkt ook het CLTR: als een verwijzing naar de notaris die de

vertrouwelijke gegevens zelf (de inhoud van het levenstestament) deelt met diegenen die hierbij belang hebben. Vooralsnog lijkt het mij daarom goed de rechterlijke macht – in verband met het instellen van beschermingsmaatregelen – en de artsen – in verband met medische aangelegenheden – kennis te kunnen laten nemen van óf, en zo ja, bij welke notaris er een levenstestament is geregeld. Vervolgens is het aan de notaris, in overleg met de volmachtgever (als die nog wilsbekwaam is) of anders met de gevolmachtigde(n), om de inhoud van de volmacht te delen met die instanties. Als dat goed werkt, kan eventueel nog gekeken worden naar een nog bredere kring van belanghebbenden.’

*Ronald Brinkman,
notaris Hardenberg*

Stelling

Het CLTR moet breder toegankelijk worden

Gert-Jan Smits, kantonrechter Noord-Nederland

‘Als kantonrechter ben ik meteen geneigd te zeggen: “Ja!” Maar waarom eigenlijk? De volmacht, want dat is een levenstestament in feite, is gericht aan de gevolmachtigde(n). Het is – afhankelijk van de aard en de inhoud – een zeer persoonlijk document. Niet voor niets wordt, blijkens de website van de KNB, het levenstestament slechts bekendgemaakt aan direct belanghebbenden. En dat is de kantonrechter niet, lijkt me. Het is aan de gevolmachtigde de volmacht te gebruiken tegenover derden, zoals de kantonrechter. Maar volgens het model van de KNB is het levenstestament ook gericht aan de kantonrechter, namelijk waar de wens wordt uitgesproken geen bewind of curatele in te stellen als dat niet nodig is. En daar knelt het, want de volmachtgever is veelal niet meer in staat de volmacht

bekend te maken; weet het misschien niet eens meer. En de gevolmachtigde is mogelijk geen belanghebbende in de zin van de wet. Als er dan bewind of curatele wordt aangevraagd, wordt deze niet opgeroepen voor de zitting. Daarom zou het goed zijn als de kantonrechter het register kan raadplegen. De praktische waarde van het register zal echter – vrees ik – beperkt blijven zolang inschrijving niet verplicht is en de kosten voor een levenstestament zo hoog zijn dat er weinig gebruik van wordt gemaakt. Daar ligt een uitdaging voor de notariële praktijk. De kantonrechter zal bij een verzoek tot bewind of curatele moeten beoordelen of met het levenstestament de belangen afdoende zijn gewaarborgd. Daar ligt een uitdaging voor de kantonrechter.’

‘Als liberaal hecht ik veel waarde aan ons zelfbeschikkingsrecht. Helaas is het voor sommige mensen niet altijd mogelijk om de volle regie te voeren over hun eigen leven, bijvoorbeeld wanneer ouderdom of dementie hun tol eisen. Om die regie toch zo veel mogelijk te behouden, is het verstandig vooraf na te denken over eventuele bewindvoering, mocht dat later nodig zijn. Het levenstestament is een mooi instrument om die wensen vast te leggen. Het is daarom voor mij ondenkbaar dat die wensen, eenmaal vastgelegd, door praktische obstakels niet gehonoreerd worden. In de Tweede Kamer heb ik daarom de staatssecretaris gevraagd

zich te buigen over dit probleem en in overleg met de notarissen te zorgen dat rechters toegang krijgen tot het CLTR. Het kan immers niet zo zijn dat mensen zorgvuldig vastleggen wie zij vertrouwen in de behartiging van hun belangen en dat hier vervolgens geen rekening mee gehouden wordt door rechters omdat zij er simpelweg niet van op de hoogte zijn. De staatssecretaris toonde zich welwillend en gaat hierover nader in gesprek met het notariaat. Ik ga ervan uit dat we zo’n liberaal instrument als het levenstestament niet laten verwelken door praktische problemen. Dat zou eeuwig zonde zijn!’

Brigitte van der Burg, Tweede Kamerlid VVD

Frank Bosch, internist Rijnstate Arnhem

‘Laatst hield ik een voordracht over reanimeren in een kerk. De aanleiding was dat het kerkbestuur besloten had een Automatische Externe Defibrillator op te hangen. Voor het eerst hoorde ik daar iemand vragen: “Ik heb een levenstestament opgemaakt bij de notaris en hoe komen hulpverleners te weten wat daarin staat als ik hier in elkaar zak?” Ik had geen beter antwoord dan: “Geen idee”, alleen een mogelijke oplossing: “Degenen die gereanimeerd willen worden, moeten links gaan zitten en degenen die dat niet willen, rechts.” Eigenlijk had ik mij deze problematiek nog niet zo gerealiseerd. Ik was verbaasd, in die zin dat ik mij niet anders kan voorstellen dat de gegevens uit een levenstestament 24 uur per dag, 7 dagen per week en 365 dagen per jaar snel opvraagbaar moeten zijn. Wanneer dat niet het geval is, hoe moet dat dan als

wij op vrijdagavond iemand comateus in het ziekenhuis opnemen na een auto-ongeval en iemand mompelt dat er wel een levenstestament is, maar dat niet bekend is wat daar in staat? Hoe komen wij daar dan achter? In een gezondheidszorgsysteem waarbij alle relevante gegevens altijd beschikbaar zijn in een elektronisch patiëntendossier (of door telefonisch overleg met een andere kliniek) is dat een ongewenste situatie. Anderzijds vraag ik mij wel af wat de relevantie van een levenstestament anno 2015 is. Ik ben in mijn werkzame leven, anders dan in bovengenoemde kerk, nog nooit geconfronteerd met een levenstestament, terwijl ik in het dagelijks leven regelmatig te maken heb met mensen die niet meer goed kunnen aangeven wie hen moet vertegenwoordigen bij belangrijke medische beslissingen.’